

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 810

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 5 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

PFAS-problematiek Ronse - Bijkomende bodemonderzoeken

Nadat uit het meest recente oriënterende bodemonderzoek in opdracht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bleek dat er in Ronse op heel wat plaatsen (hoge) overschrijdingen van PFAS en BDE (gebromeerde vlamvertragers) werden vastgesteld, is beslist op een aantal waterbodems in Ronse een waterbodemonderzoek uit te voeren, met als doel de omvang van de verontreiniging te bepalen en eventuele risico's in kaart te brengen. De provincie Oost-Vlaanderen wordt daarbij aangewezen als initiatiefnemer en betaler van die onderzoeken.

1. Werd de waterbeheerder, in casu de provincie Oost-Vlaanderen, al officieel in kennis gesteld van deze beslissing en de toegewezen opdracht?
2. In hoeveel dossiers werd, sinds 2006, artikel 124 van het Bodemdecreet toegepast om een waterbeheerder te gelasten met een waterbodemonderzoek? Graag een overzicht van alle dossiers.
3. In hoeveel dossiers werd, sinds 2006, artikel 129 van het Bodemdecreet toegepast om de OVAM te gelasten met een waterbodemonderzoek? Graag een overzicht van alle dossiers.
4. Welke afweging maakt de Vlaamse Regering bij het al of niet aanduiden van de waterbeheerder dan wel de OVAM om een waterbodemonderzoek uit te voeren?
5. Wat is de motivatie om in dit geval de waterbeheerder te gelasten met het waterbodemonderzoek?
6. De Molenbeek loopt ook doorheen Wallonië alvorens terug in Vlaanderen te stromen. Werd het Waalse Gewest al betrokken bij het vooronderzoek, de aanpak en de communicatie van de vervuiling? Gaan zij ook een waterbodemonderzoek uitvoeren?
7. Een deel van de Molenbeek verder stroomafwaarts is in beheer van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).
Gaan zij ook een waterbodemonderzoek uitvoeren? Kan dat niet allemaal in één project worden opgenomen?
8. Bevat dat waterbodemonderzoek ook een beschrijvend bodemonderzoek? Zo niet, kan de minister dan toelichten welke de noodzakelijke stappen zijn om over te gaan tot sanering en om eventueel ook bepaalde vervuilers aansprakelijk te stellen voor de sanering?
9. Wat met PFAS- en BDE-vervuiling die zich niet situeert in de onmiddellijke nabijheid van de Molenbeek zoals ter hoogte van de Delfossestraat (zone waar slib werd

gestort), laat staan in de waterbodem? Wie is er verantwoordelijk om die bodem- en grondwaterverontreiniging verder op te volgen?

10. Zal de minister de stad Ronse bijstaan om versneld over te kunnen gaan tot de sanering van het Bruulpark en de omgeving van Cultureel Centrum De Ververij, openbare plekken waar de bodemsaneringsnorm werd overschreden en waar veel spelende kinderen komen?
11. Welke regels legt de Vlaamse Regering/overheid op met betrekking tot omgevingsvergunningen van residentiële projecten in PFAS no regret-zones? Wat met bepaalde residentiële projecten in Ronse op locaties van voormalige textielbedrijven, waar mogelijk ook sprake is van bronvervuiling?

ANTWOORD

op vraag nr.810 van 5 juni 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. De waterloopbeheerder, in casu de provincie Oost-Vlaanderen, werd officieel in kennis gesteld van deze beslissing door middel van een brief van de OVAM op 2 juni 2023.
2. Sinds 2006 werd artikel 124 van het Bodemdecreet 1 maal toegepast om een waterbeheerder te gelasten met de uitvoering van een waterbodemonderzoek, met name de Polder Willebroek en de provincie Antwerpen voor de Fabrieksloup, de Zwarte Beek, de Arkenbosloop en de oppervlaktewateren binnen en nabij het natuurgebied van het Broek De Naeyer te Willebroek.
3. Artikel 129 van het Bodemdecreet werd nog niet toegepast om de OVAM te gelasten met de uitvoering van een waterbodemonderzoek.
4. De waterbodemonverontreiniging in de Molenbeek en de zijbeken is een diffuse bodemonverontreiniging veroorzaakt door verschillende verontreinigingsbronnen. Het is zeer moeilijk om vast te stellen op welke gronden de waterbodemonverontreiniging tot stand gekomen is. Omwille van het grote aantal mogelijke verontreinigingsbronnen, omwille van de ernst en de verspreiding van de bodemonverontreiniging en rekening houdende met de verontreinigingsparameters is een integrale aanpak aangewezen om de volledige (water)bodemonverontreiniging met PFAS en met gebromeerde vlamvertragers in kaart te brengen.

Het is daarom noodzakelijk om het waterbodemonderzoek te laten uitvoeren door de persoon die het daadwerkelijke beheer heeft over de Molenbeek, met name de waterloopbeheerder.

5. De beslissing om in dit geval de waterloopbeheerder te gelasten met het uitvoeren van een waterbodemonderzoek wordt gemotiveerd door de ernst en de verspreiding van de diffuse bodemonverontreiniging en het grote aantal mogelijke verontreinigingsbronnen, rekening houdende met de vastgestelde verontreinigingsparameters.
6. De Molenbeek loopt stroomafwaarts ook doorheen Wallonië alvorens terug in Vlaanderen te stromen.

Tot op vandaag werd het Waalse Gewest niet betrokken bij de uitgevoerde bodemonderzoeken en ook niet bij de communicatie over de verontreinigingsproblematiek. Er werd door de OVAM wel contact opgenomen met de verantwoordelijken van de desbetreffende Service public de Wallonie (SPW). Alle beschikbare informatie werd overgemaakt en een overleg tussen de OVAM en de SPW is gepland na de zomervakantie.

De SPW zal voorlopig geen waterbodemonderzoek uitvoeren. Er moet eerst duidelijkheid komen over de ernst en de verspreiding van de (water)bodemonverontreiniging in en rond de Molenbeek op Vlaams grondgebied, dat zich meer stroomopwaarts bevindt.

7. De VMM zal voorlopig geen waterbodemonderzoek uitvoeren ter hoogte van de Rhosnes op het grondgebied van Kluisbergen omdat er eerst duidelijkheid moet komen over de ernst en de verspreiding van de (water)bodemverontreiniging in en rond de Molenbeek in Ronse, waar zich naar alle waarschijnlijkheid de bronnen bevinden, eventueel gevolgd door een waterbodemonderzoek ter hoogte van de Rhosnes op Waals grondgebied.
8. Een waterbodemonderzoek is te vergelijken met een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek van een waterloop. Een waterbodemonderzoek gaat na of er een ernstige bodemverontreiniging is ten gevolge van de waterbodem. Het beoogt een beschrijving te geven van de aard, hoeveelheid, concentratie, oorsprong en omvang van de verontreinigende stoffen of organismen en de potentiële verspreiding. Daarnaast evalueert een waterbodemonderzoek de risico's die de waterbodemonverontreiniging kan stellen voor zowel mens, plant en dier en het grond- en oppervlaktewater.

Als het waterbodemonderzoek de aanwezigheid van een ernstige (water)bodemverontreiniging aantoon, dan wijst de Vlaamse Regering die waterbodems met een ernstige (water)bodemverontreiniging aan waar bodemsanering prioritair moet plaatsvinden. Dit geldt ook voor de gronden die verontreinigd zijn ten gevolge van de verspreiding van de verontreiniging van de waterbodem of het oppervlaktewater. Overeenkomstig artikel 132 van het Bodemdecreet rust de saneringsplicht voor de diffuse waterbodemonverontreiniging op de beheerder van de waterbodem.

Niettegenstaande het diffuse karakter van de waterbodemonverontreiniging is het in bepaalde gevallen mogelijk om deze rechtstreeks te linken aan specifieke risico-activiteiten die aanwezig zijn of waren in de omgeving van het onderzochte waterbodemontraject.

Indien voor een waterbodemonverontreiniging een grond kan worden aangewezen waar die verontreiniging is tot stand gekomen, dan kan voor dat deel van de waterbodemonverontreiniging de saneringsplicht gevestigd worden volgens de bepalingen van artikel 22 van het Bodemdecreet. Indien het zou gaan om een vermengde bodemonverontreiniging kunnen de principes voor de toewijzing van de saneringsplicht voor vermengde bodemonverontreiniging gehanteerd worden.

9. Het onderzoek van locaties, zoals de Delfossestraat, die zich niet in de onmiddellijke omgeving van de Molenbeek bevinden, maakt ook deel uit van het waterbodemonderzoek. Dit onderzoek moet uitgevoerd worden door de waterloopbeheerder, in casu de provincie Oost-Vlaanderen.
10. Voorafgaand aan een eventuele bodemsanering zal op deze locaties een bodemonderzoek moeten uitgevoerd worden en zal een saneringsnoodzaak moeten bepaald worden. Het onderzoek van deze locaties maakt ook deel uit van het waterbodemonderzoek. Dit onderzoek moet uitgevoerd worden door de waterloopbeheerder, in casu de provincie Oost-Vlaanderen.

Indien de stad Ronse versneld wil overgaan tot een verwijdering van de bodemonverontreiniging, dan zal ook de stad voorafgaand een bodemonderzoek moeten uitvoeren. Zij kan op vrijwillige basis een ontgraving van de toplaag uitvoeren waarbij de regels van het grondverzet moeten toegepast worden.

11. No regret-maatregelen worden door Departement Zorg geadviseerd aan de betrokken burgemeester vanuit een volksgezondheidskundig standpunt. Deze hebben geen directe weerslag op de beoordeling van omgevingsvergunningsaanvragen en vormen als dusdanig geen rechtstreekse beoordelingsgrond. In het kader van de beoordeling

van de goede ruimtelijke ordening moet desgevallend wel rekening gehouden worden met o.a. het aspect gezondheid (4.3.2 §2 VCRO).